

De Grondwet wordt verkracht tot een politiek instrument

2011/39
31, 06, 2011

MENSEN

WELVAART

BESCHERMING

Marc De Vos
Directeur Itinera

In federale landen is de grondwet het fundament van de natie. Zij bakent de territoria af en verdeelt bevoegdheden tussen deelstaten en het federale niveau. Zij cementeert het samenlevingspact dat alle instellingen en burgers bindt, met een grondwettelijk hof als superieure scheidsrechter. Kijk maar hoe de Amerikanen hun grondwet als een bijbel vereren, of hoe de Duitsers zich met een democratische grondwet hebben heruitgevonden na de Tweede Wereldoorlog.

In het federale België is de grondwet een vodje papier. Ons Grondwettelijk Hof vindt de constructie van BHV ongrondwettig, maar verkiezingen gaan ongestoord door. De Grondwet verdeelt het land in gemeenschappen en gewesten, maar in Wallonië en Brussel houden ze de "Federatie Wallonië-Brussel" boven de doopvont. Het is niet de eerste keer. Vlaanderen maakte zijn "Vlaams Parlement" toen het nog de Vlaamse Raad moest zijn. De Vlaamse regering vermengt gemeenschap en gewest in één bewindsploeg. Maar er is een verschil. Eén parlement en één regering zijn maatregelen van efficiënt bestuur bin-

nen de institutionele breuklijnen. De "Federatie Wallonië-Brussel" is een territoriale expressie die deze breuklijnen doelbewust overstijgt. Het is een politieke motie van wantrouwen tegen de opdeling die nu in de Grondwet verankerd ligt.

Het staat iedereen vrij grondwetswijziging politiek na te streven. Maar dit is de politiek van het voldongen feit. Het is eigenlijk een politieke staatsgreep, zij het een symbolische zonder tanden of geweren. Als Vlaanderen hetzelfde zou doen met pakweg de faciliteitengemeenten rond Brussel, dan stond

het land helemaal op stelten.

Het francofone verbond Wallonië-Brussel valt ook niet te rijmen met de eis om Brussel een autonoom gewest te maken. De conclusie

kan alleen maar zijn dat de agenda's ook in Wallonië sterk regionalistisch zijn.

Aan beide zijden van de taalgrens

manifesteren zich regionalistische tendensen. Het Franstalige verzet tegen Vlaamse eisen heeft meer te maken met geld dan met een verschillende staatkundige visie. De Belgische federatie dient vooral om geldstromen te garanderen, met name via de sociale zekerheid.

Ondertussen liggen alle opties blijkbaar open en is de Grondwet een verwaarloosbaar detail. Het gemak waarmee de Grondwet in dit land wordt geschoffeed is symptomatisch voor het gebrek aan staatkundige trouw tussen de deelstaten. Het illustreert dat de Belgische deconstructie voor geen

enkele grote speler al het eindstation heeft bereikt.

De Grondwet is voor ons dus geen onwrikbaar fundament dat het grootste respect verdient, maar een politiek instrument dat schaamteloos de agenda van de dag dient. Naargelang het dossier, vertaalt zich dat in strikte handhaving – denk maar aan de taalevenwichten en aan de sociale zekerheid – of in achteloos negeren. De uitkomst is totaal verschillend, maar de animus erachter is dezelfde: de Grondwet is een zelfbedieningswinkel die we gebruiken of schenden naargelang het uitkomt.

Marc De Vos doceert aan de UGent en is directeur van de denktank Itinera

***Hij schrijft deze column in eigen naam*

Verschenen als opiniestuk in De Zondag van 29 mei

“

De Grondwet is een zelfbedieningswinkel die we gebruiken of schenden naargelang het uitkomt.

”

Voor duurzame economische groei en sociale bescherming.